

Maria Milstein, Roeland Jagers & Quirine Viersen

Strijktrio's van Schubert & Mozart

Uitvoerenden

Maria Milstein	viool
Roeland Jagers	altviool
Quirine Viersen	cello

Programma

Franz Peter Schubert (1797-1828)	Strijktrio in Bes, D 471 <i>Allegro</i>
Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)	Divertimento in Es, KV 563 <i>Allegro</i> <i>Adagio</i> <i>Menuetto: Allegretto - Trio</i> <i>Andante</i> <i>Menuetto: Allegretto - Trio I - Trio II</i> <i>Allegro</i>

Programmatoelichting

39 mooie Andante sostenuto-maten en dan houdt het plotseling op: het langzame deel van wat waarschijnlijk een compleet strijktrio had moeten worden. Maar Franz **Schubert** kwam die septembermaand in 1816 niet verder. Wel vaker liep hij vast (*Unvollendete*) of eiste een ander project hem op. Van het *Strijktrio D471* bestaat maar één voltooid deel: een Allegro. Waarmee weinig mis is. Misschien is het nog niet helemaal de Schubert zoals we die kennen – hij was ook pas 19 jaar oud – maar zijn ‘vertaling’ van de Weense meesters Mozart, Haydn en zijn leraar Antonio Salieri heeft een heel eigen charme. Ook fungeert het samen met het één jaar later geschreven wel complete trio D581 – dat Milstein, Jagers & Viersen oorspronkelijk zouden spelen – een beetje als de missing link tussen Schuberts vroege kwartet-pogingen en de grandioze kwartet-oogst van 1824-1826 (o.a. *Rosamunde* en *Der Tod und das Mädchen*). Het trio D471 is, met slechts één deel, toch nog een mooie aanvulling op het karige bibliotheekje van strijktrio's.

Bescheidenheid is een groot goed maar kan soms ook misleidend zijn. ‘Divertimento’ noemde **Mozart** een van de mooiste en grootste scheppingen uit zijn laatste jaren. Een divertimento: een diverterend, ontspannend stuk, een naam die in de 18e eeuw veelal werd gebruikt om een lichtvoetig werk mee aan te duiden dat ergens op de achtergrond in de salon of juist buiten in het park gespeeld kon worden.

Het *Divertimento in Es KV563* heeft daar weinig mee gemeen, in een salon drukt het de stemming, in een park komt er niemand naar luisteren. Het enige divertimento-achtige is de grote hoeveelheid delen: zes. Mozart last een tweede langzaam deel in en een tweede menuet met zelfs twee trio's ('Ein Divertimento di sei pezzi', noemde hij het in zijn werkcatalogus). Hij componeert alsof hij een serieus strijkkwartet onder handen heeft. Intensief is de doorwerkingspassage in het eerste deel, groots het langzame Adagio, heel individueel benadert hij de drie instrumenten steeds (Mozart-biograaf Alfred Einstein noemde elk instrument een 'primus inter pares'). Divertimento?! Nou nee.

Mozart had met dit stuk serieuze bedoelingen. Hij schreef het voor zijn logebroeder Michael Puchberg, die hem flink had geholpen toen hij het financieel moeilijk had. Vele goudguldens schoot Puchberg voor. Mozart, en na zijn dood waarschijnlijk ook zijn vrouw Constanze, betaalden hem die grotendeels terug (Puchberg wilde van terugbetalen niet altijd weten). Toch doe je voor zo'n redder in nood ook nog graag iets anders en bedeeft hem met het mooiste wat je te geven hebt: je muziek.

Een half jaar later – Mozart voltooide het stuk op 27 september 1788 in Wenen – kwam het *Divertimento* trouwens nog eens goed van pas. Tijdens een concertreis in april 1789 verbleef hij in Dresden.

Daar kreeg hij het aanbod om aan het hof te komen spelen. Een bijzondere eer. En Mozart had net zijn Divertimento bij zich. Zelf speelde hij bij die gelegenheid altviool. De keurvorst kreeg die avond trouwens nog meer Mozart te horen: 'Dushek zong een paar aria's uit Figaro en Don Juan,' aldus Mozart aan zijn vrouw. 'De volgende dag speelde ik aan het Hof mijn nieuwe [piano]concert in D.' Het was allemaal niet voor niets: 'Op de ochtend van woensdag de 15e kreeg ik een prachtige snuifdoos,' waarin bovendien, wat Mozart in de brief aan zijn benieuwde echtgenote vergat te vertellen, 100 dukaten zaten.

(Geschreven door: Stephen Westra)

Geboren in Moskou in een familie van musici, studeerde **Maria Milstein** in Amsterdam, Londen en Waterloo. In 2018 ontving ze de prestigieuze Nederlandse Muziek Prijs. Behalve als soliste maakte ze naam als kamermusicus. Met Hannes Minnaar en Gideon den Herder vormt Maria het zeer succesvolle Van Baerle Trio, dat de ARD Wettbewerb en de Lyon Chamber Music Competition won; onlangs nam het de complete trio's van Beethoven op. Haar debuut-cd was Sounds of War (Poulenc, Janáček, Prokofjev), die al meteen een Edison Klassiek kreeg. Volgde o.a. La Sonate de Vinteuil, samen met haar zus Nathalia. Maria bespeelt een Bergonzi-viool, Cremona 1750.

De talentvolle altviolist **Roeland Jagers** is een gepassioneerd kamermusicus, docent en solist en is een van de oprichters van het Rubens Quartet, laureaat van verschillende internationale concoursen. In kamermuziekverband maakt hij, naast het Rubens Consort, deel uit van Metamorphoses, een trio van internationale topmusici. Hij was aanvoerder altviool in Sinfonia Rotterdam, en gastaanvoerder in orkesten als Amsterdam Sinfonietta en het Residentie Orkest. Momenteel is hij de vaste aanvoerder in het Noord Nederlands Orkest.

'Ik wil cello spelen om [de] puurheid en essentie van de muziek over te brengen. Het voelt ook als de juiste manier om de luisteraar mee te nemen in de grote beweging, om samen 'ontketend' te raken.' Aldus **Quirine Viersen**, winnares Nederlandse Muziek Prijs 1994. Haar grote carrière voerde Quirine naar solistische optredens met het Concertgebouworkest, het St. Petersburg Philharmonic Orchestra, het Wiener Kammerorchester, enz. Kamermuziekpartners waren o.a. de pianisten Silke Avenhaus en Enrico Pace. In 2011 maakte zij haar opname van Bachs Suites voor solocello, in 2018 gevolgd door een tweede registratie.

Binnenkort in Muziekgebouw Eindhoven

Zo 30 nov '25 **Arethusa Quartet**

Zo 25 jan '26 **Isabelle van Keulen Ensemble**

Zo 22 feb '26 **Busch Trio**

De schoonheid en expressie van het strikkwartet

Tango Nuevo meets Bach

Pianotrio's van Beethoven & Mendelssohn

Zullen we Vrienden worden?

M-Friends draagt bij aan het voortbestaan van onze mooie concertzaal en ondersteunt de realisatie van bijzondere projecten. Voor een paar tientjes per jaar ben je al Vriend en natuurlijk krijg je daar ook iets voor terug! Scan de QR-code, lees meer over de voordelen en meld je aan.

